

Lärarytbildningsnämnden

Namn:		Skapad:	2020-02-05	Reviderad:	
Sammanträdesdatum:	2020-03-12	Diariernr:	LUN2020/56		
Beslut					

Utbildnings- och forskningsstrategi för lärarytbildningen och lärarytbildningsnämnden vid Karlstads universitet 2020-2023

Inledning

Karlstads universitet har formulerat strategiska mål 2019-2023 med utgångspunkt i universitetets vision 2030. De strategiska målen utgör ledstjärnor för att få till stånd en utveckling som leder till förverkligandet av visionen. Varje mål stöds och preciseras av framgångsfaktorer, som gynnar kvalitetsutveckling, säkrar fortsatt framgång och möjliggör en dynamisk förändring i takt med samhällsutmaningar. Till framgångsfaktorerna har det knutits mått som utgör etablerade nyckeltal för att möjliggöra jämförelse.

För att kunna bidra till måluppfyllelsen har lärarytbildningsnämnden (LUN) brutit ner de strategiska målen i en lärarytbildningskontext. LUN:s vision uttrycks:

Karlstads universitet formar och omformar lärarytbildning i ständigt växelspel med forskning och skolans praktik. Ledande forskning och väl utvecklad skolsamverkan är därmed förutsättningar för framstående utbildning. Genom utbildningen ska lärarytstudenterna erövra förmåga att möta alla barns och elevers behov och entusiasmera dem för lärande. Studenterna tillägnar sig beredskap att möta yrkeslivets delvis ännu okända utmaningar genom förmåga att söka, värdera och transformera ny kunskap.

Studenter, alumner, lärare, forskare och skolpartners känner engagemang för, stolthet över och delaktighet i Karlstads universitets lärarytutbildning.

Visionen står i samklang med universitetets vision och den värdegrund som genomsyrar Karlstads universitets lärarytutbildning:

Stark växelverkan mellan teori och praktik för att bygga yrkesidentiteten

Våra lärarytstudenter får tidigt i utbildningen insikt i vad det innebär att vara lärare för att kunna bygga yrkesidentitet och engagemang för yrkesrollen. Lärarytblivandet byggs sedan på under hela utbildningen. Inom lärarytutbildningens kurser sker en ständig växelverkan mellan teori och praktik. Teoretiska kunskaper och forskningsresultat omsätts i studenternas undervisning och studier av skolväsendets praktik. Erfarenheter från praktik och fältstudier bearbetas utifrån forskningsrön och beprövad erfarenhet och tjänar som utgångspunkt för fortsatta teoretiska studier. Utbildningen ska utgöra en helhet med genomtänkt progression och samband mellan olika kunskapsområden, där alla lärare är medvetna om var i studierna och sin utveckling studenterna befinner sig.

Förankring i forskning och samverkan med skolhuvudmännen

Utbildningen är förankrad i forskning och beprövad erfarenhet. Forskningsförankringen gäller såväl teoretiska som praktiska delar. Aktiva forskare och lärare verksamma i skolan

Beslut:		Dnr:	LUN2020/56	Ersätter:		Dnr:
Giltighet fr.o.m.:	2020-03-12	t.o.m.:	2023-12-31	Handläggare:	Bengt Persson	

medverkar i undervisningen. Detta hjälper studenterna att tillägna sig generiska färdigheter som gör det möjligt för dem att tillägna sig nya rön och möta nya utmaningar. De stöds i lärarblivande och professionsutveckling. Styrkeområden inom Karlstads universitets ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga forskning ger utbildningen profil. Studenterna involveras i forskningsprocessen. Utbildningen av framtidens lärare är ett gemensamt ansvar för universitet och för skolhuvudmän. Samverkan med skolhuvudmännen kännetecknas av stor ömsesidighet. Universitetet stödjer skolutveckling, skolförlagd forskning och kompetensutveckling av verksamma lärare. De rön och den kompetens som härvid utvecklas kommer även lärarutbildningen tillgodo.

Beredskap att verka för en förskola eller skola där alla lär och utvecklas. Lärarutbildningen förbereder våra studenter att verka i en förskola eller skola där alla barn och elever kan lära och utvecklas utifrån sin potential – oberoende av faktorer såsom funktionsvariation, språklig, kulturell och socioekonomisk bakgrund eller vårdnadshavarnas utbildning. Studenterna tillägnar sig förmåga till empati och att se alla individers olika behov, ställa krav och stötta, ha handlingsberedskap och förmåga att hantera besvärliga situationer. De förbereds att verka som pedagogiska ledare, men även att kunna svara på förändringar i samhället, skolväsendet och kunskapsutvecklingen och utifrån detta organisera sitt eget lärande. Inte minst viktigt är förmågan att värdera och våga ifrågasätta egna och andras invanda föreställningar.

LUN:s verksamhetsmål för utbildning och forskning

LUN:s verksamhetsmål formuleras och grupperas med utgångspunkt från Karlstads universitets strategiska mål.

Strategiskt mål 1: Vi profileras av välrenommerade akademiska miljöer på högsta nivå där forskning och utbildning är nära sammankopplade

Framgångsfaktorer:

- Interna resursfördelningsmodeller stödjer koppling mellan utbildning och forskning och ger långsiktighet.
- Ett kontinuerligt och systematiskt kvalitetsarbete som säkerställer hög kvalitet i hela verksamheten.

Mått: resultatet av kvalitetsutvärderingar; andelen disputerade lärare; prestationsgrad och genomströmning; vetenskaplig produktion; publikationer; toppciteringar; externa medel

Det strategiska målet utifrån ett lärarutbildningsperspektiv

Lärarutbildningen vilar på starka utbildningsvetenskapliga/ämnesdidaktiska forskningscentren CSD, CSL, SMEER och UBB samt den forskning som finns på institutionerna. ROSE är en välrenommerad forskningsmiljö som bygger på forskningscentrens samverkan kring strategiska satsningar på breddade forskningsprojekt och internationell samverkan. Den starka utvecklingen av de ämnesdidaktiska forskningsmiljöerna beror bland annat på att LUN har kraftsamlat på att stödja deras uppbyggnad. Genom de strategiska forskningsmedel som tillhandahållits kan LUN ge förutsättningar för forskningsmiljöns utveckling och utbildningens vetenskapliga förankring. Den starka forskningsprofileringen av ämnesdidaktik är en resurs för att även ge lärarutbildningen denna profil och bidra till att utbildningen är forskningsförankrad och vilar på nära samspel mellan teori och praktik. Det är därför angeläget att det finns ämnesdidaktisk forskning inom alla undervisningsämnen.

Läroarutbildningen är spridd över institutionerna. Därmed är det främst LUN:s ansvar att skapa en samlad utbildningsmiljö för programmen och läroarutbildningen i stort, samband mellan kurser samt att säkra uppfyllelsen av examensmålen och forskningsförankringen.

LUN:s verksamhetsmål:

- Programperspektivet stärks i läroarutbildningen genom utvecklade samverkan med fakulteter och institutioner.
- Läroarutbildningarna forskningsförankras med stöd av de ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga forskningscentren.
- Växelverkan mellan teori och praktik stärks med bland annat mikroundervisning.
- Den konstruktiva länknigen säkrställs och särskilt kvalitets- och rättssäker examination i läroarutbildningen.
- De ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga forskningscentren ges förutsättningar att utvecklas så att de kan långsiktigt stärkas vetenskapligt och ta ett starkare ansvar för läroarutbildningarnas vetenskapliga förankring och beforskandet av läroarutbildningens praktik.
- LUN verkar för att Karlstads universitet ska få nationella utvecklingsuppdrag, såsom resurscentra för de samhällsvetenskapliga ämnena och för svenska och moderna språk.
- Former för verksamhetsuppföljning utvecklas i enlighet med *Sammanhållet kvalitetssystem för Karlstads universitet* byggd på en Plan>Do>Check>Act (PDCA) cykel för att snabbt och långsiktigt kunna genomföra åtgärder som stärker kvaliteten i läroarutbildningen och den forskning som LUN stödjer.

Strategiskt mål 2: Vi har stärkt vår attraktionskraft bland nuvarande och framtida studenter samt är en attraktiv arbetsplats.

Framgångsfaktorer:

- Vi erbjuder profilerade program och kurser som väcker nationell uppmärksamhet.
- Utveckling av studentrekryteringsstrategi.
- En god arbets- och studiemiljö som präglas av tillit, tillgänglighet och öppenhet.
- Fortsatt utveckling av kompetensförsörjnings- och kompetensutvecklingsarbete.

Mått: förstahandssökande, behöriga; andel nybörjare på förstahandsval; ledar- och medarbetarundersökning; antal dagar för en rekryteringsprocess avseende lektor och professor; kompetensutvecklingstid

Det strategiska målet utifrån ett läroarutbildningsperspektiv

Läroarutbildningen är central i den regionala och nationella kompetensförsörjningen. För att fylla de regionala behoven och för att kunna erbjuda ett komplett utbud bör examenstillstånden kompletteras med grundläroarexamen med inriktning mot fritidshem och på sikt även specialpedagog- och specialläroarexamen (utöver det befintliga examenstillståndet med inriktning utvecklingsstörning). Behovet av läroare är stort, samtidigt som antalet förstahandssökande generellt sett viker. Läroarutbildningen behöver därför en särskild rekryteringsstrategi byggd på nära samverkan mellan särskilt läroarutbildningen,

kommunikationsavdelningen, studievägledare, studentkår och skolhuvudmän. Inte minst är det viktigt att engagera lärarstudenter och alumner i rekryteringsarbetet. Ett annat problem är att en oacceptabelt hög andel lärarstudenter gör programavbrott. Viktiga åtgärder här är dels att följa upp och stödja studenterna under utbildningen, dels att kontinuerligt förbättra utbildningen med stöd av studenters och alumnens synpunkter. Centralt för kvalitetsutvecklingen är också kompetenta lärarutbildare. Eftersom arbetsgivaransvaret för lärare vilar på fakulteterna har de huvudansvar för rekrytering och kompetensutveckling. LUN har dock en uppgift att stödja kompetensförsörjning och -utvecklingen, särskilt att bidra till möjligheter till forskarutbildning och att lärarutbildare utan egen lärarutbildning kan få skolkontakter.

LUN:s verksamhetsmål:

- Grundlärarprogram med inriktning fritidshem startas efter att examenstillstånd beviljats av UKÄ.
- Lärarprogrammen kännetecknas av att progressionen är stark samt att integrationen är väl utvecklad mellan teori och praktik respektive mellan ämne och didaktik.
- Karlstads universitets lärarutbildning tar viktiga utvecklingssteg för att 2030 ligga i framkant bland svenska lärarutbildningar beträffande digitalisering.
- Studenter får tidigt i utbildningen möjlighet att utveckla en yrkesidentitet som förstärks under utbildningen.
- Studenter utvecklar under utbildningen förmåga att iscensätta undervisning som gör att alla barn och elever lär och utvecklas oavsett förutsättningar.
- Distributionsformer utvecklas för att förbättra utbildningens kvalitet och studentkvarvaro.
- En studentrekryteringsstrategi för lärarutbildningen kopplad till studentuppföljning möjliggör åtgärder som utvecklar marknadsföring och utbildning. Strategin medverkar till att antalet förstahands sökande till lärarutbildningsprogram är minst 1,5 gånger större än antalet utbildningsplatser. Studentkvarvaron i ingången till termin 2 och termin 4 2024 är jämfört med 2020 20 procent högre i ämneslärarprogrammet, 10 procent högre i grundlärarprogrammets inriktning mot åk 4 - 6 och sjunker inte i övriga inriktningar och program.
- Formerna för studentmedverkan och möjligheterna för studenter att komma till tals utvecklas så att alla kursanalyser baseras på dokumenterade studentsynpunkter.
- Alla utbildningsprogram har minst 50 procent undervisning av disputerade lärare. Disputerade med adekvat lärarutbildning utnyttjas för att uppnå optimal utbildningskvalitet. LUN genomför kompetensinventering för att kunna verka för kompetensförstärkning och -utveckling samt att den befintliga kompetensen utnyttjas optimalt över institutionsgränser.
- Alla tillsvidareanställda lärarutbildare som saknar egen lärarutbildning erbjuds möjlighet att kompetensutveckla sig gällande lärares arbete i dagens skola, både ur praktiskt och ett teoretiskt perspektiv. LUN tar initiativ till att tillgången på lektorer förstärks genom forskarutbildning av adjunkter och inrättande av kombinerade adjunkt- och doktorandanställningar genom fakulteternas försorg.

Strategiskt mål 3: Vår utbildning och forskning kännetecknas av nära relationer med det omgivande samhället.

Framgångsfaktorer:

- Uppdragsutbildning med ämnesmässig bredd.
- Goda förutsättningar för arbetslivets engagemang i utbildningarna.
- Stärkt organisation för flervetenskaplig och samhällsrelevant kunskapsproduktion.
- Fler forskningsprojekt och forskningsprogram i samverkan med det omgivande samhället.

Mått: externa medel; KUAB:s omsättnings/omfångsmått; adjungerade lärare/professorer; arbetslivets interaktion i grundutbildningen; analys mediaträffar

Det strategiska målet utifrån ett lärarutbildningsperspektiv

Skolhuvudmännen har en viktig roll inom lärarutbildningen, särskilt genom att tillhandahålla lokala lärarutbildare och verksamhetsförlagd utbildning. Omvänt har universitetet en avgörande betydelse för skolhuvudmännen genom kompetensförsörjning och att stödja skolans arbete att bygga verksamheten på vetenskaplig grund. Samverkan kanaliseras särskilt via Regionalt utvecklingscentrum för skola (RUC) och samverkan med Uppdrags AB och rektorsutbildningen. Samverkan har under senare år utvecklats och intensifierats bland annat genom övningskolor och avtal om att kunna involvera verksamma lärare inom den högskoleförlagda delen av lärarutbildningen (Värmlandsmodellen) samt genom tillkomsten av forskarskolan för undervisningens digitalisering (FUNDIG). Utvecklingen av försöksverksamheten med praktknära forskning, Utbildning, Lärande, Forskning (ULF) är utgångspunkt för att utveckla nya former av samverkan och stärka de tidigare. Samverkan med skolhuvudmännen ger förutsättningar att stärka integrationen av teori och praktik i lärarutbildningen.

LUN:s verksamhetsmål:

- Värmlandsmodellen utvecklas så att verksamma förskollärare och lärare kontinuerligt medverkar i lärarutbildningen och utgör en stabil bas för att säkra den professionsinriktade kompetensen.
- Inslagen av förskole- eller skolkontakter förstärks inom den högskoleförlagda delen av utbildningen.
- Karlstads universitet stärker sin roll som nod för praktknära forskning.
- Lärarutbildningarna och rektorsutbildningen ökar graden av integration med varandra.

Strategiskt mål 4: Vi uppvisar en högre grad av internationaliserad verksamhet.**Framgångsfaktorer:**

- Ökat samarbete med utvalda utländska lärosäten och andra organisationer för ökad student- och personalmobilitet.
- Utökad utbud av relevanta utbildningar på engelska.
- Fördjupade internationella forskningssamarbeten.

Mått: STINT Internationalisation Index

Det strategiska målet utifrån ett lärarutbildningsperspektiv

Ett led i internationaliseringsarbetet är att studenterna under sin utbildning får goda förutsättningar att skaffa sig erfarenhet av skola och undervisning i andra länder. För att möjliggöra detta är det viktigt att det finns terminer i lärarprogrammen där det är möjligt att studera utomlands. Det behövs också väl utvecklade samarbeten med lärosäten i Norden, Europa och i övriga världen för studentutbyte. Detta för att fler studenter skall ta chansen att resa ut och dessutom för att fler studenter ska tillbringa längre sammanhängande perioder i ett annat land.

Den svenska skolan har de senaste åren blivit allt mer mångkulturell. För att förberedas för en skola där eleverna har vitt skilda språkliga och kulturella bakgrunder behöver studenterna utveckla interkulturell kompetens, där inte minst andraspråksperspektivet är centralt.

För att Karlstads universitet ska kunna vidareutvecklas som forskningsaktör inom ämnesdidaktik och utbildningsvetenskap krävs att universitetets forskare utvecklar samverkan med de internationellt ledande forskningsgrupperna inom sina respektive forskningsfält.

LUN:s verksamhetsmål:

- Antalet studenter som förlägger kortare eller längre period utomlands ökas med 20 procent till 2023.
- Studentmobiliteten ökas genom att samarbetet med de lärosäten som det i dag finns en samverkan med fördjupas och görs känd för studenter och undervisande lärare.
- Så kallade mobilitetsfönster skapas i samtliga långa lärarprogram för att möjliggöra längre vistelser utomlands.
- Studenter som examineras från Karlstads universitet ska anse sig ha kompetens att bedriva undervisning och stimulera lärande i en flerspråkig miljö samt möta alla elever, oavsett språklig och kulturell bakgrund.
- Antalet vetenskapliga publikationer producerade i samverkan med välrenommerade utländska forskargrupper och publicerade i ansedda internationella tidskrifter ökas.

Strategiskt mål 5: Vi utvecklar kunskap för ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart samhälle.

Framgångsfaktorer:

- Genomförandet av jämställdhetsintegreringsarbetet.
- Studentsammansättningen speglar det omgivande samhället.
- Ökat fokus på bildning och livslångt lärande.
- Ledningsfunktionernas ansvar för hållbar utveckling.

Mått: kurser med jämn könsfördelning; könsfördelningen bland högskoleexaminerade; kvarvarande år 2; andel med högskoleutbildade föräldrar; medianålder för högskolenybjörjare; andel studenter med utländsk bakgrund; andelen kvinnor bland den forskande och undervisande personalen; rekrytering professorer som är kvinnor; interna miljörevisioner och miljöutredning; internutbildningar enligt jämställdhetsintegreringsplan

Det strategiska målet utifrån ett lärarutbildningsperspektiv

Läroarutbildning har en strategiskt viktig roll för att nå hållbarhetsmålen. Ett av de Globala målen för hållbar utveckling (Agenda 2030) är utbildning. Lärare kan väcka och kanalisera uppväxande generationers engagemang för ett hållbart samhälle och måste kunna utveckla sin undervisning i takt med samhällets utveckling. Livslångt lärande är därför särskilt viktigt för lärare. LUN har beslutat om en policy för hållbar utveckling. Nu återstår att implementera policyn i läroarutbildningen. Som ett led i stärka arbetet gällande social hållbarhet ingår också jämställdhetsintegrering, där läroarutbildningen prioriterats i det inledande arbetet. Trots att mycket redan är gjort befinner sig arbetet i sin linda.

LUN:s verksamhetsmål:

- Jämställdhetsperspektivet förstärks inom läroarutbildningen genom kursplaneförändringar och förändringar av undervisningen.
- Fler män rekryteras och deras kvarvaro ökas i läroarutbildning för undervisning mot yngre åldrar.
- Ett helhetsperspektiv på hållbar utveckling utvecklas inom all läroarutbildning för att förbereda studenter att iscensätta lärande om hållbar utveckling.
- Möjligheterna för påbyggnad av läroarutbildning förbättras.

Strategiskt mål 6: Vår forskarutbildning ökar i omfattning och kvalitet.

Framgångsfaktorer:

- Alla interna fördelningssystem stärker forskarutbildning.
- Stärkt organisatorisk struktur kring forskarutbildningarna.

Mått: resultatet av kvalitetsutvärderingar; genomströmning; antal nybörjare; antal doktorsexamina

Det strategiska målet utifrån ett läroarutbildningsperspektiv

LUN:s forskningsmedel används delvis för att finansiera forskarutbildning. Dels sker det inom ramen för de medel som tillfaller de ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga forskningscentren delvis inom ramen för forskarskolor, dels har LUN delfinansierat forskarskolan för undervisningens digitalisering (FUNDIG). En planerad forskarskola för ämnesdidaktik och lärande (ÄDL) har inte förverkligats. En ny forskarskola kring kraftfull kunskap och ämnesundervisning tillkommer med finansiering från Vetenskapsrådet som täcker tio nya doktorandtjänster vid Karlstads universitet, Högskolan Väst och Högskolan i Halmstad. Denna forskarskola kommer att erbjuda en forskningsinfrastruktur och -miljö som kan utnyttjas för ytterligare satsningar på forskarutbildning. För att vidga rekryteringsbasen för forskarutbildning och forskarskolor samt möjliggöra för lärare utan examen på avancerad nivå behöver Karlstads universitet inrätta magister- och masterutbildning med ämnesdidaktisk och förskolepedagogisk inriktning.

LUN:s verksamhetsmål:

- Antalet lärare och läroarutbildare som antas som forskarstudenter ökas genom forskningscentrenas försorg och i samverkan med skolhuvudmännen.
- LUN ger aktivt stöd för utveckling av forskarskolor.

- Mötesplatser för forskarstuderande skapas och underhålls inom det utbildningsvetenskapliga området utöver ämnesgränserna.
- Magister- och masterutbildning med inriktning mot ämnesdidaktik och förskolepedagogik utvecklas.